

บทคัดย่อ

ปัญหาการคุ้มครองสุขภาพ กรณีเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือกระทบต่อ
สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพประชาชนตามพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

Problem on Health Protection Issues the Case Cause Impairment or May Be
Harmful to Health or Affect the Living Suitable of the Livelihood of
Population under the Public Health Act BE 2535

ที่ปรึกษา นายสมชาย ตู่แก้ว¹

ผู้วิจัย สุธีร์ สุนิตย์สกุล² อารี วรรณตร³ ชานุกดิ์ เทพมาลี² จารึก วิริยะประเสริฐ² อนนิตา ศรีนาแก้ว²

หน่วยงาน 1 ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย 2 ศูนย์อนามัยที่ 6 กรมอนามัย

3.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง

การคุ้มครองสุขภาพประชาชน เป็นหนึ่งในภารกิจที่สำคัญในการดูแลสุขภาพประชาชนในบทบาท
ของกระทรวงสาธารณสุข นอกจากการคุ้มครองที่ผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพแล้ว การคุ้มครองสุขภาพจากเหตุที่
ทำให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพซึ่งเป็นเนื้อหาหลักในเหตุรำคาญ เป็นกฎหมาย ซึ่งเป็นการ
คุ้มครองสุขภาพที่สภาพแวดล้อมและสุขภาพประชาชน เนื่องจากการคุ้มครองสุขภาพประชาชนจากที่
ประชาชนได้รับผลกระทบแล้วในระดับต่างๆ โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ซึ่งอาจ
กล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับเดียวที่สุขภาพโดยตรงและการคุ้มครองด้านสภาพแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบต่อ
สุขภาพ และอยู่ในอำนาจกระทรวงสาธารณสุขในการคุ้มครองสุขภาพตามกรณีนี้ ในการศึกษาครั้งนี้จึง
ศึกษาวิจัยทางนิติศาสตร์ที่มุ่งเน้นการค้นหาคำพิพากษาที่บทบัญญัติกฎหมายเป็นสำคัญ โดยศึกษาพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในสำนักงานสาธารณสุขระยอง พบว่า
มาตรา 6 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานที่สำคัญในการสนับสนุนการการบังคับใช้
พระราชบัญญัตินี้ในกรณีนี้ โดยการออกกฎกระทรวงเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติและ
มาตรา 6 (2) ได้ให้อำนาจเป็นในการออกกฎกระทรวงอาจแบ่งได้เป็น คือหนึ่ง การกำหนดมาตรฐานสภาวะ
ความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพประชาชน และสอง วิธีดำเนินการตรวจสอบควบคุมกำกับดูแล
หรือแก้ไขสิ่งที่มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ทั้งนี้ยังไม่พบว่า
กฎกระทรวงในส่วนนี้ตามมาตรา 6 (2) ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองสุขภาพประชาชนในส่วน
สภาพแวดล้อมที่เป็นนิติเหตุตามกฎหมายที่กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนดมีอำนาจใน
การดำเนินการทางปกครองเพื่อจัดการเหตุที่กระทบต่อสุขภาพเหล่านั้น การวินิจฉัยความเดือดร้อนที่เป็นเหตุ
รำคาญตามมาตรา 25 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ความเดือดร้อนจากเหตุที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นเหตุ
ให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานมากขึ้นในเหตุที่รุนแรงเพื่อ
คุ้มครองสุขภาพที่เหมาะสมกับกรณี เช่นกรณีเหตุรำคาญที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ที่ให้เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นมีอำนาจมากขึ้น ในการกำหนดมาตรการได้มากขึ้น ตามมาตรา 27 วรรคสอง มาตรา 28 วรรคสอง
และมาตรา 46 วรรคสอง และขาดมาตรฐานตามมาตรา 6 (2) เพื่อเทียบเคียงเหตุความรุนแรงและขาดการ
นิยามทางวิชาการหรือแนวคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อเป็นฐานการใช้วินิจฉัยในส่วนนี้ แต่สำหรับ
กรณีกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน มาตรา 28 วรรคสาม เหตุที่

กระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และมาตรา 46 วรรคสอง ที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานสาธารณสุขในการออกคำสั่งได้ ในกรณีที่มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพประชาชน กรณีเหล่านี้ไม่มีมาตรฐานตามมาตรา 6 (2) เป็นกฎที่รองรับการวินิจฉัยในส่วนนี้ โดยเป็นการใช้มาตรฐานตามมาตรา 6 (2) โดยตรง และอำนาจให้กับอธิบดีกรมอนามัย ตามมาตรา 8 “การออกคำสั่งระงับการกระทำหรือให้กระทำใดเพื่อป้องกันความเสียหายตามที่เห็นสมควรในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดเหตุความเสียหายอย่างร้ายแรงสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นแก้ไขโดยเร่งด่วน” ยังไม่มีมาตรฐานโดยตรงตามกฎหมายในมาตรฐานสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีพประชาชนที่เป็นพื้นฐานการวินิจฉัยในส่วนนี้ และจากข้อเท็จจริงในพื้นที่จากการรวบรวมเหตุร้องเรียนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยองซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงสุดในเขตสุขภาพที่ 6 พบว่าแม้ว่ามีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัดของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในการวินิจฉัยเหตุรำคาญ แต่ไม่พบว่าการวินิจฉัยในกรณี อันตรายอย่างร้ายแรงหรือกระทบกับสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพประชาชนจากการเนิ่นงานในรอบ 3 ปีมากกว่า 171 เรื่อง ในการวินิจฉัยอาจมีการใช้มาตรฐานที่เกี่ยวข้องในการร่วมพิจารณาแต่มาตรฐานอาจมีเจตนารมณ์ที่ต่างกัน และไม่ได้เป็นมาตรฐานโดยตรงตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายและมาตรฐานในพระราชบัญญัติแล้ว จึงควรมีการกำหนดมาตรฐานสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีพประชาชน ทั้งภายนอกอาคาร ภายในอาคาร สาธารณะ และอาคารบ้านเรือนประชาชน ตามมาตรา 6 วรรคสอง เพื่อเป็นกรอบและการเทียบเคียงในการพิจารณาเหตุรำคาญ เหตุรำคาญที่อาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และการพิจารณาการกระทบกับสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นฐานโดยตรงในการวินิจฉัยและทำให้เป็นมาตรฐานเดียวทั่วประเทศ และการใช้มาตรการกฎหมายที่เหมาะสมกับเหตุที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ